

EFECTELE DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE A LOCALITĂȚII VALU LUI TRAIAN ASUPRA MOBILITĂȚII URBANE ȘI A FENOMENULUI DE RETROMIGRAȚIE

Masterand Ruxandra MIHALCEA

Universitatea „Ovidius” din Constanța, Facultatea de Științe ale Naturii și Științe Agricole, Master Geografie Aplicată și Evaluarea Resurselor Turistice, Aleea Universității, nr.1, corp B, Constanța
E-mail: ruxandramihalcea@yahoo.com

The effects of the socioeconomic development of the locality Valu lui Traian on the urban mobility and on the social retromigration phenomenon. The main theme of this article is represented by the study of the social retromigration phenomenon from urban to rural, a reversal of the social mobility inclination to leave the rural areas. The gradual growth of the life standards in the rural areas of the metropolitan region Constanța, as well as the fact that the city faced with a rate of new modern housing demand, bigger than the one which is available on the real estate, it caused a massive migration of the urban population to the limitrophe areas of Constanța. In the background, the locality Valu lui Traian has known a dynamic explosion which led to a doubling of the number of inhabitants.

Key words: retromigration, social mobility, socioeconomic development

Introducere

Procesul de colectivizare, precum și procesele de urbanizare și industrializare masivă din anii '50-'70 au transformat radical activitatea economică, stilurile de viață și obiceiurile din satele României, ceea ce a dus la dispariția unei forme tradiționale de organizare a vieții sociale. (Mihalache, Croitoru, 2011).

Pe fondul pauperizării zonei rurale, mirajul marilor aglomerări urbane, dominate de diverse platforme industriale, precum și de proiectele megalomane ale vremii, cum ar fi Canalul Dunăre - Marea Neagră, au dus la apariția unui real val migrator de la sate către orașe, și din regiunile mai sărace ale țării, preponderent agricole, către cele industrializate. (Mihalache, Croitoru, 2011).

Această tendință a înregistrat o scădere treptată după anii 1990, astfel ca la începutul anilor 2000 au început să apară semne de revers a acesteia, anul 1997 reprezentând primul „vârf de lance” în ceea ce s-a numit „eveniment demografic istoric”, în sensul în care numărul intrărilor în zona rurală l-a depășit pe cel al ieșirilor, inversându-se astfel, o tendință de migrație a populației care dura de aproape o jumătate de secol, fenomen care continuă și în prezent (Bădescu, 2011).

Această tendință de inversare a fenomenului de migrare al populației dinspre rural înspre urban (fenomen ce a debutat la începutul anilor 1970 pe fondul exploziei economice urbane), de „retromigrație” (Petre, 2008), a survenit pe fondul unor modificări economice ce au transformat zonele rurale în zone atractive, alternative viabile la viața urbană, tot mai poluată și aglomerată.

Migrarea populației dinspre urban către rural a dus, însă, și la o serie de modificări socio-demografice în zonele unde se realizează, concomitent și cu o serie de schimbări economice.

Datele INS demonstrează faptul că tendința de părăsire a orașelor (60% din total) se întâmplă încă din anul 1997, deoarece populația de la sate preferă să lucreze în țările străine, în principal din motive economice, de aceea numărul celor care pleacă din zonele rurale spre cele urbane este mai scăzut, în timp ce corporațiile încep să-și dezvolte mici afaceri sau să-și construiască casele în mediile rurale. Astfel, în anul

2009 se înregistrau aproximativ 290. 000 de români care și-au schimbat domiciliul, urmând ca în 2010 numărul acestora să crească până la 460. 000. Calculele preliminare ilustrează o continuă creștere a cifrelor și în prezent. (conform datelor *Institutului Național de Statistică, 2010*).

Zonele rurale țintă ale acestor migrări populaționale au înregistrat astfel, nu numai o creștere a numărului de locuitori, dar au cunoscut și o diversificare a competențelor profesionale (în locul meseriilor tradiționale făcându-și locul și munca specializată), ori o creștere a fondului locativ, ci în unele cazuri au suferit transformări profunde, sub afluxul migratoriu ajungându-se la schimbarea profilului localității prin trecerea acesteia de la rural la orășenesc, cu implicațiile ce țin de toate aspectele vieții comunitare aferente.

Materiale și metode

În ceea ce constă materialele și metodele de lucru utilizate, am folosit un număr mare de date statistice, preluate după Institutul Național de Statistică și surse bibliografice, prezentate la sfârșitul acestui studiu. Ulterior, am folosit metoda analitică prin prelucrarea și interpretarea datelor, astfel putând demonstra dezvoltarea socio-economică a comunei Valu lui Traian și efectele retromigrației asupra acesteia. Datele au cuprins perioada recensămintelor dintre anii 2002-2016, cu referire, însă, și la compoziția demografică a județului Constanța în perioada 1948-2011, pentru a se putea evidenția schimbarea demografică a comunei studiate.

Analiza demografică comparată a județului Constanța, între zonele de locuire urbană și rurală, între anii 1948-2011

Conform *Institutului Național de Statistică*, în România au avut loc 7 recensăminte care au produs date pe baza cărora să se poată efectua analize comparative și care să poată oferi o imagine de aprofundată a fenomenului demografic.

Din analiza acestor date, la nivelul județului Constanța s-a putut constata un fenomen paradoxal: la o populație generală a României în anul 1948 de 15.872.624 locuitori, dată la care județul Constanța avea un număr de 311.062 locuitori împărțiți între zona urbană – 107.565 persoane și zona rurală – 203.497 persoane, în anul 2011, la o populație generală a țării de 20.121.641 locuitori, zona rurală a județului Constanța a rămas cvasi-constantă, înregistrând 213.121 locuitori.

În decursul a 69 de ani de observare științifică statistică asupra fenomenului demografic, variația populațională a satelor și comunelor județului Constanța au înregistrat o variație generală minoră, populația stabilă rămânând aproximativ aceeași.

Cu toate acestea, deși populația generală a județului înregistra o scădere continuă, populația din zona rurală a acestuia rămânea aproape constantă. Simpla explicație a acestui fenomen prin faptul că foarte multe familii alegeau emigrarea în alte țări, în vederea găsirii unor locuri de muncă mai bune, nu era suficient deoarece numărul plecărilor era sensibil mai mare în zona urbană, care, prin excelență, este mai dezvoltată economic față de regiunile rurale. În plus, existau plecări spre exteriorul țării și din rural dar, totuși, numărul locuitorilor rămânea cvasi-constant.

Astfel s-a profilat ideea că din ce în ce mai multe familii alegeau să plece din mediul urban în favoarea celui rural din diferite motive: economice, sociale, ecologice, costul vieții la țară fiind considerat mai mic, condițiile de locuit mai generoase, costurile de întreținere al locuințelor precum și prețul de achiziție al acestora, înființarea de mici exploatari agricole, mediul curat etc.

Tabel I

Populația la recensămintele din perioada 1948-2011

	POPULAȚIA LA RECENSĂMINELE DIN ANII :						
	1948	1956	1966	1977	1992	2002	2011
ROMÂNIA	15872624	17489450	19103163	21559910	22810035	21680974	20121641
Jud. CONSTANȚA	311062	369940	465752	608817	748769	715151	684082
MUNICIPII și ORAȘE	3713139	5474264	7305714	9395729	12391819	11435080	10858790
Oraș CONSTANȚA	107565	145608	234321	374904	550360	501981	470961
COMUNE	12159485	12015186	11797449	12164181	10418216	10245894	9262851
Rural CONSTANȚA	203497	224332	231431	233913	198409	213170	213121

Sursa: I.N.S.

Totuși, analiza datelor statistice a relevat un fapt: nu toate localitățile rurale erau atractive, o serie dintre ele pierzând în continuare locuitori față de altele care deveniseră atractive pentru locuitorii urbani, iar deosebirea o reprezenta diferența de dezvoltare economică între localitățile urbane, posibilitățile de locuire la un nivel de civilizație similar orașului, precum și posibilitatea existenței unei mobilități sociale în condiții economice rentabile.

Amplasarea UAT Valu lui Traian în contextul regional al județului Constanța și efectul acesteia asupra sporului demografic migratoriu și al celui demografic natural

Satul Valu lui Traian a fost atestat în documentele oficiale sub acest nume în anul 1925, în prezent unitatea de bază administrativ-economică fiind aceea de „comună”, aceasta luând naștere în urma împărțirii administrativ-teritorială din anul 1967 prin contopirea satelor Hasancea (Valu lui Traian) și Omurcea (Valea Seacă).

Situată în S-E județului Constanța, la o distanță de 8 km de vestul orașul Constanța (sau 15 km luându-se în calcul punctele zero ale celor două localități), pe coordonatele geografice 44°10'0"N 28°28'32"E, are o lungime de aproximativ 5 km de la est la vest și o lățime de aproximativ 2 km pe axa nord – sud. Este amplasată în unitatea de relief Podișul Dobrogei de Sud, la contactul dintre Podișul Medgidiei și câmpia litorală, localitatea Valu lui Traian și-a primit numele de la învecinarea cu fortificația de tip „vallum” – construită în secolele X – XI de către bizantini (după unii istorici, cum ar fi Constantin C. Giurescu, fiind realizată chiar de către romani), formată dintr-un val de pământ cu lățimea de 6 -7 metri și înălțimea de 3,5 metri, ce se întinde pe o distanță de 54 de km, de la țărmul Mării Negre din orașul Constanța până la malul Dunării, urmând cursul văii Carasu.

Faptul că localitatea este străbătută de la est la vest de DN 3 și de calea ferată, care asigură o cale de comunicație rapidă spre și dinspre comună către alte destinații urbane din județul Constanța ori din țară, a reprezentat un factor favorizant în tendința generală a dinamicii populaționale în care acesta se încadrează în prezent.

Tabel 2

Mișcarea migratorie a populației în intervalul 2002-2016

Anul/ Indicatorul	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total
Stabiliri de domiciliu în localitate	347	472	461	414	437	549	783	342	785	712	689	586	673	660	671	8581
Plecări cu domiciliul din localitate	152	145	120	89	126	151	135	176	178	159	246	201	235	293	297	4055
Sold migratoriu	195	327	341	325	311	398	648	166	607	553	443	385	438	367	374	4526

Sursa: I.N.S. și Direcția Județeană de Statistică Constanța.

Favorizată de distanța mică față de orașul Constanța, comuna Valu lui Traian a beneficiat plin de acesta stare de fapt, atrăgând tot mai mulți locuitori ce au ales să plece din oraș în favoarea zonei rurale, aceștia făcând zilnic naveta spre și dinspre locurile de muncă. Se poate observa acest lucru în tabelul nr. 2, ce demonstrează o creștere semnificativă a stabilirilor de domiciliu în localitate, din anul 2002 (347 de stabiliri) până în anul 2016 (671 de stabiliri). Toate acestea, însoțite de o politică economică și de dezvoltare inteligentă, autoritățile locale punând la dispoziția tinerilor loturi pentru construcția de case precum și o serie de facilități legate de infrastructură, au contribuit decisiv la creșterea populației comunei Valu lui Traian într-un regim accelerat, rata persoanelor care plecau din localitate fiind la jumătatea celei de persoane care alegeau să se mute în localitate.

Conform *Direcției Județene de Statistică Constanța (2016)*, la sfârșitul anului 2016, localitatea Valu lui Traian ajunsese la **cca. 15163** locuitori, indicatorul de bază fiind acela al locuinței de domiciliu. În aceste condiții, între recensământul din anul 2011 și anul 2016, numărul locuitorilor a mai crescut cu încă 2884 de persoane.

Tabel 3

Dinamica numărului de locuitori în intervalul 2002 - 2016

Anul	Populație totală	Masculin	Feminin
2002	8693	4284	4409
2011	12320	6073	6247
2016	15163	7447	7716

Soldul migratoriu pozitiv este relevant și de analiza piramidei vârstelor înregistrate la nivelul localității în anii 2011 și 2016.

Atât la momentul anului 2011 cât și la cel al anului 2016, sporul natural era sensibil egal, categoria copiilor fiind egală pentru ambii ani, neexistând creșteri ori descreșteri semnificative care să influențeze numărul locuitorilor astfel încât să ducă la o analiză aprofundată.

Singurul interval în care apar modificări semnificative este acela al intervalul de vârstă 30-49 de ani, adică persoane active, mature și din punct de vedere profesional. Întrucât această creștere subită de populație nu poate fi pusă pe seama sporului natural (avându-se în vedere faptul că nu apare în rândul nou-

născuților) singura explicație este aceea a unei creșteri de populație pe fondul unei migrări dinspre exteriorul localității către aceasta.

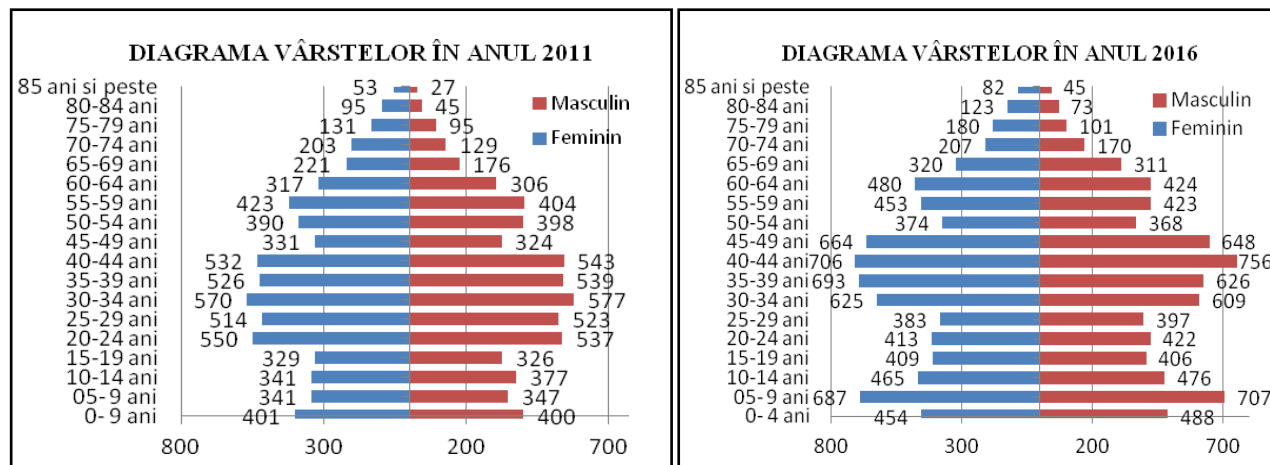

Fig. 1. Structura populației pe grupe de vârstă și sexe în anul 2011

Fig. 2. Structura populației pe grupe de vârstă și sexe în anul 2016

De asemenea, numărul persoanelor care au atins vârsta de 80 de ani și peste, a crescut semnificativ în anul 2016, fapt ce induce concluzia că există inclusiv o creștere a calității vieții în localitatea Valu lui Traian.

Analiza datelor statistice, în ipoteza unui spor migratoriu, aduce o nouă concluzie neașteptată: populația provenită între anii de referință 2011 și 2016 este reprezentată, în marea majoritate, din cupluri (familii), deoarece procentul femeilor și al bărbaților se menține sensibil egal: 1374 de bărbați și 1469 de femei.

Tabel 4

Structura pe sexe a populației comunei Valu lui Traian

Anul	Total	Masculin	Feminin
2011	12320	6073	6247
2016	15163	7447	7716

Considerații asupra structurilor etnice și religioase

Cu ocazia recensământului din anul 2011, înregistrarea etniei și a limbii materne s-au făcut pe baza declarațiilor recenzaților, fără a se putea verifica în vreun fel veridicitatea afirmațiilor. Acest lucru a fost efectuat în baza unui principiu fundamental, și anume acela că fiecare individ poate să-și declare, în deplină libertate și fără nici un fel de constrângere, etnia și limba maternă.

Componența etnică a populației comunei Valu lui Traian la recensământul din anul 2011, a relevat faptul că populația majoritară este reprezentată de romani 78,24%, fiind urmași de populațiile etnie de tătărară 9,8%, etnie romă (1,8%) și etnie turcă (1,4%). Restul locuitorilor de alte etnii (ruși, maghiari germani etc.) împart un procent de 8,55% din masa locuitorilor comunei.

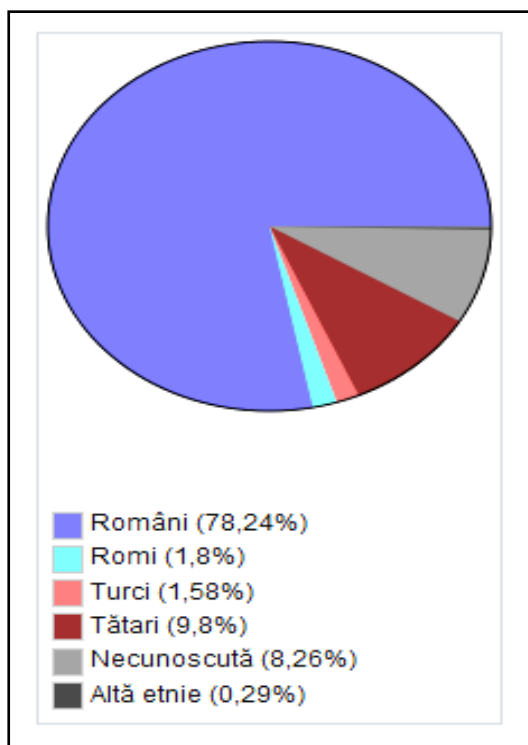

Fig.3. Structura etnică a populației comunei Valu lui Traian în anul 2011

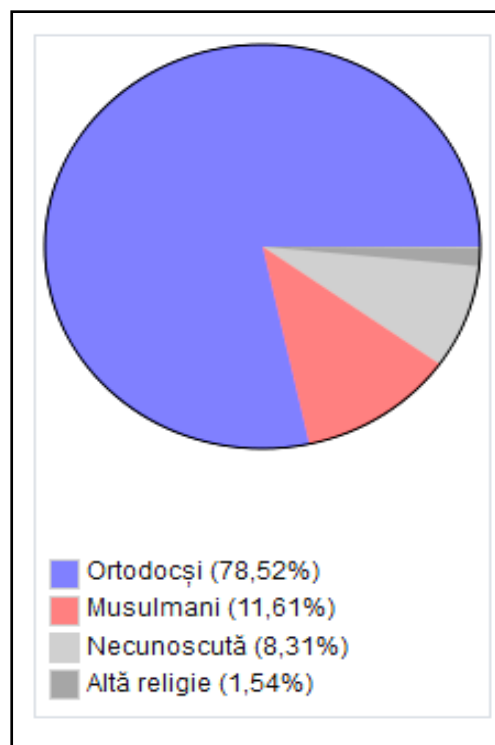

Fig.4. Structura confesională a populației comunei Valu lui Traian în anul 2011

Actuala componență etnică a localității este influențată, de asemenea, de sporul migratoriu înregistrat în ultimii ani, dar nu este o consecință directă a acestuia. Etniile tătară și turcă, care formau comunitatea celor două sate prin a căror contopire s-a creat comuna Valu lui Traian în anul 1967, au înregistrat constant un spor negativ, fie datorită căsătoriilor mixte cu etnici români, fie faptului că mare parte a tinerilor aparținând acestor etnii au ales să emigreze (în țări ale Comunității Europene sau Turcia). Astfel, cele două etnii sunt în prezent destul de slab reprezentate, previziunile pe termen lung asupra viabilității acestora fiind destul de rezervată în contextul evoluției lor în ultimii ani.

Structura populației din punct de vedere etnic și al confesiunilor religioase

La începutul anilor 1900, situația distribuției etnice a Dobrogei era cu totul alta. Dobrogea, prin cele 2 județe ale sale, era împărțită în plăși, subdiviziuni asemănătoare municipiilor din ziua de azi. Populația de etnie română era mult mai slab reprezentată, numărul acesteia fiind de aproximativ 46% din masa populației, fiind urmași de bulgari (cca 15%) și tătari (11%). Restul de aproximativ 38% din masa populației era un amalgam de etnii: ruși, lipoveni, turci, greci, germani, găgăuzi, țigani, armeni și italieni (și alte naționalități fără importanță procentuală). Această distribuție etnică era total diferită în sud față de nord. Dacă în județul Tulcea, ponderea celei de-a doua etnii ca reprezentare (aceea a bulgarilor) era de aproximativ 50% din numărul românilor, în sud, cea de-a doua etnie ca reprezentare era aceea a tătarilor: 1/3 din numărul românilor.

La începutul secolului XX, județul Constanța deținea două treimi din întreaga populație a regiunii Dobrogea. Numărul localităților din județul Constanța era de 242 de localități dar în cazul a 55 dintre acestea, populația majoritară era de etnie turcă în cazul a 55 de așezări.

Valu lui Traian (format din unirea localităților Hasancea și Omurcea) este o rezultată a acestei contopiri administrative, în anii 1900 fiind formată aproape exclusiv din populații de etnie tătară și turcă.

Astfel, la nivelul anului 2011, numărul locuitorilor care au declarat că sunt de confesiune ortodoxă a fost de 9718 (78,52%), iar numărul musulmanilor a fost de 1438 (11,61%). Restul confesiunilor religioase reprezintă un număr de 1218 persoane (9,87%) și împart o paletă largă de confesiuni: romano-catolici, penticostali, bapțiști, adventiști etc. De asemenea, trebuie luat în calcul și faptul că din totalul de 1218 persoane de alte rituri, există un număr semnificativ de locuitori (1029) care au refuzat să furnizeze date statistice.

Analiza dezvoltării economice a localității

Începând cu anul 1990, suprafețele de teren agricol al României au intrat într-un proces de „fărâmițare” întrucât, în urma colectivizării forțate din anii 1950, forma de proprietate privată a terenului agricol a fost distrusă iar retrocedarea terenurilor către vechii proprietari a fost extrem de dificil de realizat. Marile exploatații agricole au fost desființate cu această ocazie, apărând micii proprietari ai unor suprafețe de câteva hectare. Această segmentare a terenurilor agricole a fost un pas înapoi în ceea ce privește calitatea și cantitatea de producție agricolă deoarece noii proprietari de terenuri nu aveau și forța economică de a lucra pământurile retrocedate la un nivel de competitivitate care să ducă la profit. Un alt motiv al scăderii producției agricole, după anul 1990, a fost reprezentat și de faptul că sistemul național de irigații a fost abandonat sau distrus, dispărând implicarea statului în acest domeniu. Înainte de anii 1990, județul Constanța se situa printre primele 10 județe ale țării la producțiile agricole de cereale, grâu, secară și floarea soarelui. Sistemul de irigații, extrem de costisitor (în condițiile în care regimul de altitudine al Podișului Dobrogean implica pomparea apei către sistemele de irigații chiar și la altitudinea de 200 de metri) funcționa din plin, statul alocând orice sume erau necesare acestui lucru întrucât condițiile pedoclimatice impuneau acest lucru. (Bordânc, Popescu, Zoia Prefac, 2007).

La culturile mari, cel mai bun exemplu fiind cerealele, suprafața minimă, pentru a putea fi rentabilă era de 200 de hectare, iar în cazul legumelor în câmp și al serelor, minimul alocat era de 5 hectare, respectiv 1 hectar.

Este ușor de înțeles că, în lumina datelor de mai sus, micii proprietari de terenuri au fost nevoiți să aleagă între mai multe variante: să lase pământul înțelenit sau să-l cultive artizanal, să se asocieze, să-l arendeze unor firme de profil agricol sau să-l vândă.

La nivelul localității Valu lui Traian, majoritatea deținătorilor de terenuri au ales arendarea acestora sau vânzarea lor către firmele de profil, în anul 2014, localitatea Valu lui Traian având 5906 ha de terenuri productive (agricole, pășuni, arabile, livezi și vii) dintr-un total general de 6321 de ha aparținând localității.

Datorită caracterului privat al exploatațiilor (fără implicare directă a statului) datele statistice la nivel de UAT Valu lui Traian privind principalele culturi, suprafețele și producția obținută la hectar sunt extrem de puține, dar poate fi menționată firma S.A. Andra Internațional S.R.L. care are ca obiect de activitate producția de cereale și care deține, în arendă sau proprietate, cea mai mare parte din terenurile agricole ale localității, firmă premiată ani consecutivi de către Camera de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură Constanța pentru realizările sale deosebite.

Localitatea Valu lui Traian este lipsită de mari investiții industriale care să permită absorbția populației active pe teritoriul comunei. Excluzând numărul copiilor cu vârsta între 0-19 ani (3527 la nivelul

anului 2016) și cel al pensionarilor (1612 la nivelul aceluiași an), rezultă o populație aptă de muncă de 10124 persoane. Cu excepția persoanelor angrenate în activități de comerț, administrație publică, prestări servicii diverse și activitățile legate de agricultură (2577), comuna Valu lui Traian nu poate să producă bunăstare doar prin locurile de muncă de pe teritoriul ei, care erau cca. 1663 (la nivelul anului 2014 cf. datelor oficiale ale INS), restul populației active, în număr de 7547 de persoane (despre care Primăria Valu lui Traian nu are date statistice), desfășurând activități lucrative în afara localității, principalul angajator rămânând municipiul Constanța.

Există, totuși, și un procent destul de important de persoane active care lucrează pe cont propriu și care își exercită activitatea într-o unitate economică familială condusă de un membru al familiei sau o rudă, ale căror venituri nu sunt contabilizate ori chiar nu primesc remunerație. La nivelul anului 2014, spre exemplu, numărul acestora era de cca. 688 de persoane.

Dinamica întreprinderilor

După criza economică care a debutat în a doua parte a anului 2008, în localitatea Valu lui Traian existau 232 de întreprinderi private, cu un profit declarat de 76.919.811 lei. În anul 2016, numărul firmelor a crescut cu 146 de unități, ajungând la 378 de firme, ceea ce reprezintă o creștere cu 162,9%. (Tabel 6).

Tabel 5

Număr de firme active anii 2008 și 2016

DOMENIUL DE ACTIVITATE	2008	2016
AGRICULTURĂ	5	9
INDUSTRIA ALIMENTARĂ	3	2
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	19	18
CONSTRUCȚII	25	40
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAȚII DE AUTOVEHICULE ȘI MOTOCICLETE	107	157
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	26	46
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	10	24
INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	2	6
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	1	1
TRANZACȚII IMOBILIARE	7	10
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	13	29
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII DE SUPORT	8	9
ÎNVĂȚĂMÂNT	1	3
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1	2
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	1	7
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	3	15
TOTAL	232	378

Sursa: I.N.S. - Interogare E-Demos

Cu foarte mici excepții, toate sectoarele de activitate au cunoscut creșteri ale numărului de entități comerciale, în unele cazuri numărul acestora dublându-se și chiar triplându-se. Trebuie, totuși, menționat faptul că există și firme din cadrul orașului Constanța care au deschis puncte de lucru pe

teritoriul comunei Valu lui Traian, care folosesc forță de muncă din localitate dar plătesc contribuțiile datorate statului la firma „mamă”, fapt pentru care numărul acestora nu apare în evidențele statistice ale localității și nici angajații lor nu apar în acestea.

Comparând anul 2008 cu anul 2016 (datele fiind obținute din interogări ale aplicației E-Demos aparținând *Institutului Național de Statistică*), în ceea ce privește productivitatea muncii, se poate observa faptul că veniturile anului 2016 sunt cu 244,4% mai mari decât cele ale anului 2008, procent care arată faptul că productivitatea muncii a avut un trend absolut pozitiv.

Din analiza comparată a cifrei de afaceri raportată la profitul total, se observă că în anul 2016, sectorul agricol a deținut primul loc, atât din punctul de vedere al profitului total (46,52%) cât și al cifrei de afaceri (37,38%), fiind urmat de către cel al comerțului care, deși a avut o cifră de afaceri mare (31,96% din total) a înregistrat un profit mult mai mic (9,99% din profitul total).

Existența Drumului Național 3, care leagă direct localitatea de orașul Constanța, și distanța de doar 8 km, au dus la apariția unor linii rapide de transport în comun, favorizând accesul locuitorilor la locuri de muncă din orașul Constanța, mult mai bine remunerate decât posibilitățile comunei.

Afluxul mare de noi locuitori, a dus la o explozie a lucrărilor de construcții de locuințe, impulsivând atât piața forței de muncă în domeniu, cât și activitățile comerciale conexe de furnizarea a materialelor de construcții. De asemenea, politica de dezvoltare inteligentă a administrației locale, care a investit masiv în lucrări edilitare de aducțiune de apă, instalarea rețelei de canalizare, instalarea rețelei de gaz pe întreg teritoriul comunei, reabilitarea centrului cultural, al sediilor primăriei, poliției și a pieței centrale, a tramelor stradale, reabilitare a școlilor și grădinițelor etc., a favorizat și indus un anumit standard de viață locuitorilor, care a avut ca efect final transformarea localității dintr-o comună vetustă, cu locuințe prăfuite și vetuste, din chirpici și paiantă și cu utilitățile sanitare în curte, tipică satelor dobrogene din perioada comunistă, într-o arie de locuire din ce în ce mai atractivă pentru rezidenții orașului Constanța care sunt în căutarea unui trai confortabil și cu toate avantajele urbane legate de facilități și utilități publice, dar într-o zonă rurală, liniștită și încă nepoluată.

Concluzii

Comuna Valu lui Traian a parcurs o transformare radicală între anul 1990 și anul 2018, fiind favorizată și de amplasarea sa la doar 8 km de orașul Constanța. De la o comună prăfuită, cu asfalt doar pe 2 – 3 străzi principale, fără canalizare, gaze, ori rețea informatică, astăzi localitatea atrage, ca un magnet, rezidenți ai orașului Constanța, sătului de zgomot, poluare și trafic infernal.

Localitatea anului 2019 se prezintă cu străzi asfaltate, iluminat public general, cu zeci de magazine și chiar câteva minimarketuri deschise non-stop, cu rețele de gaze și canalizare și cu rețea informatică pe fibră optică.

Toate aceste realizări socio-economice au stat la baza unui fenomen aparent nou în peisajul social al aglomerărilor urbane: migrarea populației dinspre urban spre rural. Deși acest fenomen, numit și retromigrație, este cunoscut de mult în literatura de specialitate, până în prezent a fost mai relevant fluxul migrator intern dinspre rural spre urban. În prezent, retromigrația cunoaște o dimensiune excepțională la nivelul localității Valu lui Traian, ducând practic la dublarea populației localității în cca. 15 ani, nu se poate afirma că este un fenomen generalizat la întreaga arie a județului Constanța. Conform Planului Integrat de Dezvoltare al Polului Național de Creștere Constanța, cea mai atractivă localitate a județului Constanța, din punctul de vedere al sporului fluxului migrator, este localitatea Valu lui Traian (cu o creștere anuală de 4,3%), urmată de localitatea Cumpăna (3,1%) și Agigea (2,7%). Acest indicator duce la concluzia că există o dinamică de creștere economică și socială construită pe baze sănătoase și sustenabile.

Din punctul de vedere al previziunii economico-sociale a evoluției localității Valu lui Traian, viitorul comunei este cert, cel puțin prin prisma organizării administrative: cu rată de creștere a populației exponențială și în ritmul actual al modernizării localității, odată cu apariția instituțiilor și a dotărilor administrative obligatorii (spital, judecătoreie și hotel) nivelul localității va trece de la rangul IV (cât este în prezent) la rangul III, devenind oraș (în județul Constanța fiind multe orașe cu un număr al locuitorilor mult mai mic decât acela al comunei Valu lui Traian: Babadag, Murfatlar, Eforie etc.).

La acel moment, va rămâne de analizat dacă actualul spor migratoriu pozitiv se va menține sau vor exista evoluții interesante ale retromigrației sociale.

Bibliografie

Agencia pentru Dezvoltare Regionala a Regiunii de Dezvoltare Sud – Est, 2015, *Studiu privind profilul economic al Polului de Creștere Constanta*, Camera de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură Constanța.

Bădescu I. (2011), *Sociologie rurală*, Editura Mica Valahie, București, pg. 236.

Bordânc, Floarea, Popescu M., Prefac Zoia (2007), *Importanța irigațiilor pentru agricultură, în condițiile climatului semi-arid din Dobrogea*, Analele Universității Ovidius vol.3, Editura Ovidius University Press, pg. 163.

Institutul Național de Statistică: *Rezultatele finale ale Recensământului din 2011*: Tabel nr.1. Populația stabilă după etnie – județe, municipii, orașe, comune.

Institutul Național de Statistică și Direcția Județeană de Statistică Constanța: Tabel. nr. 2: *Analiza comparativă a indicatorilor populaționali 307A și 308A în intervalul 2002 – 2016*.

Institutul Național de Statistică și Direcția Județeană de Statistică Constanța: Tabel. nr. 3: *Analiza comparativă a evoluției demografice a localității Valu lui Traian în anii ultimelor recensăminte și la finalul anului 2016*.

Institutul Național de Statistică – date prelucrate după interogări E-DEMOS: Tabel. nr. 4 : *Distribuția locuitorilor comunei Valu lui Traian în funcție de sexe*.

Institutul Național de Statistică– date prelucrate după interogări E-DEMOS: Tabel nr. 5 *Întreprinderi active anul 2008 și 2016*.

Institutul Național de Statistică – date prelucrate după interogări E-DEMOS: Figurile 1 și 2 *Structura populației pe grupe de vârstă și sexe (comparație între anii 2011 și 2016)*.

Institutul Național de Statistică – date prelucrate după interogări E-DEMOS: Figura nr. 3: *Componența etnică a comunei Valu lui Traian în anul 2011*.

Institutul Național de Statistică – date prelucrate după interogări E-DEMOS: Figura nr. 4: *Graficul componenței profesionale a comunei Valu lui Traian*.

Mihalache F., Croitoru A. (2011), *Mediul rural românesc: evoluții și involuții. Schimbare socială și antreprenoriat* – Editura Expert, București, pg. 9.

Petre Ioana (2008), *Migrația Internă și Satul Românesc*, Institutul de Sociologie al Academiei Române.

Primăria Valu lui Traian, „Raportul de activitate al primarului pe anul 2016”.

Primit în redacție: 20.01.2019

Revizuit: 17.08.2019

Publicat: 20.10.2019